

FOMENT

LIBERTAD PUBLICA TARRA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

REUS. . . . . Ptas. 1'50 al mes
Fora. . . . . 4'50 trimestre
Extranjer. . . . . 9'

Número solt 5 cèntims

Anuncia a preus convencionals

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, divendres 14 de Març de 1913

Núm 63

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSOS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS

Cotxes a tots els trens — Plaça de Prim - REUS — Telefon núm. 29

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.—RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.—TELEFON 76.—BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts.—Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent i vegetarià.—Gran menjador per a 500 comensals.—Esplén.

ESTATÍSTIQUES

Desde'l primer de juliol de 1899 al 31 de desembre de 1911, les víctimes del treball a França pugen a la xifra de 26.116 morts i 231.239 ferits. Solament en l'any 1910 hi ha hagut 2.613 obrers mortalment occis i 30.475 que s'han vist privats d'algun membre o reduïts a una incapacitat absoluta perpetua o temporal; que han sofert una disminució de forces o minva de llur valua professional.

Aquesta estatística, publicada per "La Lanterne" i copiada per "L'Humanité", demostra lo afros d'aquesta lluita perpetua que sostenen els homes esclaus posats al servei de la burgesia, contra la materia prima, que la civilització tracta de transformar. Cada jorn a l'eixir el sol, comença una batalla silenciosa, invisible, que molts cops no s'acaba pas amb la llum del dia, sino que segueix tant encarnitzada com mai a la llum dels reflectors electricos. Son regions d'essers que les necessitats de la vida llencen contra'l ferro, contra la pedra, contra'l foc i contra l'aigua per a donar-los i reduir-los a l'obediencia de l'or capitalista.

Ningú's recorda que'l ferro, la pedra, el foc i l'aigua prenguin venjança de llurs acometedor, ningú compta els que cauen, ningú els hi rendeix homenatge; ningú posa sobre la tomba dels morts una senzilla inscripció; ningú concedeix als lisiats, que caminen amb crosses; ningú fa res per a que la societat remembri la sang vessada defensant l'espòsa i els fills, la pau de la llar, i l'il·lusió, la patria, en fi, l'unica patria que és vera i fidel pels desheretats.

"La lluita per la vida", heus aquí una fórmula gastada que sembla absoldre'ns de tota ingratitud. Pronunciant-la cotidianament hem acabat per trobar-la natural i consoladora, i com que tots lluitem, hem acabat, també, per no saber distingir en lluites i

no fer cas tampoc d'estatístiques, i menys de les que's troben en les vulgars publicacions societaries esmentades al començament.

I, no obstant, de lo molt que podrien dir-nos aqueixes xifres de morts i inutilitzats, si tinguéssim prou sentimentalitat per a fixar-hi nostra atenció, encara no arribariem a formar-nos un cabal concepte dels horrors d'aqueixa guerra sostinguda amb rara constancia per aquells que criden "pau i treball", sense pensar que criden la més insòlita de les antinomies.

Si, per a comprendre bé la feresa d'aqueix batallar modern mancaria que's fessin unes estatístiques no limitades als que sucumbeixen de cara a l'enemic, cos a cos, sino dels que sense morir no viuen i dels que viuen vida incompleta, i dels que la donen sense tenir-la, i dels que l'amarguen als que l'han donada i dels que ploren de no haver-la perduda i dels que's consolen, llevant-se-la.

Ah! si amb un esforç de nostra imaginació poguéssim separar parets i teulades dels barris obrers de les ciutats enormes on la lluita del treball és més ardida, prou sentiriem l'esgarrifança que deu produir la contemplació d'un camp de batalla, d'un territori assolat per la guerra. Prou vetriem gestes festomadors, rostres famelicis, actituds de vençuts, agonitzants inassistits, atiments de dolor i de vergonya, desesperacions mudes i brassos que s'aixequen, esguarts de lascit i rostres en contracció, tot un tràgic mostuari d'humanitat sacudida i desbaratada pel furor d'un enemic implacable.

I entre aquella multitud hi passa la fam, companya infadigable dels grans exercicis, hi regna el pànic que segueix constantment a la derrota, hi canta la borrarera dels soldats que intenten esvar la covardia, hi ploren les dones i els infants s'hi ensopeixen aniquilats i fins les besties domèstiques estan allí amb un mirar d'inquietut i una magresa d'es-

pectres. Es talment una població d'emigrants que no emigren, de fugitius que no fugen, de perseguïts a qui ningú persegueix, que romanen a l'ombra eterna dels carrers infectes, entre l'humitat de les cases negres ont el vent du miasmes i l'aigua enllorda.

Aquí, en la terrible nit d'aqueixes existencies sempre assetjades, en els sojorns d'aqueixes famílies de guerrers sempre en combat, fora precís formar una estatística per a completar aquelles que'ns senyalen els occis i els inutilitzats de violencies.

I encara mancaria enumerar els heroes que's veuen palideger sense saber perquè palidegen i els que's tornen orbs ignorant la causa i els que's tornen orbs sense notar-ho; i els que van perdent l'agilitat en plena juvenesa, i els que s'ageuen pensant que estan lassats i ja no tornen a aixecarse més, i els que no fan cas de no tenir gana i és de massa que n'enen, i els que moren de consunció creient-se morir d'apoplegia.

"Aqueixes son estatístiques que mai ningú farà i que si's fessin o no les creuríem o no'ns preocuparien gens.

P. BERTRANA.

DEL MESTRE

LA REVOLUCIÓ

Profanen al nostre entendre la revolució; aquells que la porten sempre a flor de llavis i lluny del cor i del pensament.

La profanen aquells que l'annuncian per carrers i places i son incapaces de realitzar-la.

La profanen aquells que la destitgen no més per satisfier baixes passions i no's oviden ni poc ni molt d'indagar els mals que sofreix la patria.

No es la revolució una despreciable meretrí ni una escabellada furia: es una matrona de viril aspecte que sorgeix en les gran crisis que atravesen els pobles, armada amb una antorxa amb que purifica i omplena de llum.

Obra a les nacions nous camins i nous horitzons i els porta amb pas ferm al regnat de la justicia. Fa estremir a la vegada totes les institucions caduques i

ensorra els palaus en els que s'havia fet fort l'egoisme; obri les portes a la llum i a la invocació? No amb destemplades veus ni amb més o menys fingits entusiasmes, sino escampant a plena llum els ideals i guardant en la sombra les espases.

L'allunyen els escòdols i els crits intemperatis, sols bons per a que'ls sens enemics s'alarmin i's previnguin.

Parlem-ne menys de la revolució i facim més els que la porten sempre als llavis; no vindrà a força de omidar-la, sino de merèixer-la.

Notes post-electorals

L'Esquerra Catalana tren més diputats que tots els republicans no catalans plegats.

Ben curiosa i ben encoratjadora per als republicans catalans es la jornada del diumenge. En tot Catalunya l'Esquerra, de vintioque candidats que presentava-ne fa triomfar setze, que junt amb els dos reformistes que han sortit victoriosos (un a Reus i un a Santa Coloma), son divuit els diputats republicans triomfants.

Divuit diputats republicans a Catalunya; i els republicans no catalans, quines victories han lograt? Quanta diputats han conseguit? Quins exits presenten en la immensa extensió de la península? A Alameda (Málaga), un; a Victoria, un; a Cádiz, un; a Málaga, tres; a Tarazona, un; a Lleó, un; a Biscaia, un, i a Madrid finalment, un altre. En total, deu. De manera que totes les forces republicanes no catalanes, fan triomfar deu candidats. Poc més de la meitat dels que hem imposat nosaltres, Catalunya, comptant-hi els dos reformistes, que si no ho son de republicans, al menys s'ho diuen.

Quantes vegades fou acusat el moviment solidari d'haver atebit les forces republicanes de Catalunya! Quantes altres hem escoltat reclamacions de que ens mancava fe republicana! I quants, també, feren l'acusació de que per nosaltres, per les nostres intransigencies, no era factible una victoria republicana!

El diumenge passat, ho es de gloria republicana per a nosaltres, per l'Esquerra catalana. En les Diputacions catalanes hi hanran fortissimes minories republicanes, les més fortes de totes. Qui a Espanya pot dir altre tant?

Avui tenim el gust d'oferir a "El País" i a "El Liberal" els nostres setze diputats, encara que seguiran enganxant-se a si mateixes per un odi a les

coses catalanes, que no comprenem en periódics republicans, que's desobreen respectuosament davant del record de Pi i Margall, el nostre mestre.

Candidats triomfants a Catalunya

Heus aquí classificats per agrupacions polítiques:

Republicans i federals nacionalistes:	
Barcelona	1
Figueras	1
La Bisbal-Torroella de Montgrí	3
Tarragona-Vendrell	3
Reus	3
Sabadell	1
Valls-Montblanc	3
Balaguer	2
Cervera-Solsona	1
Total	16

Regionalistes:

Barcelona	3
Vich-Granollers	2
Sabadell-Terrassa	1
Manresa-Berga	2
Santa Coloma	2
Figueras	1
La Bisbal	1
Total	12

Conservadors:

Sabadell-Terrassa	1
Arenys-Mataró	2
Manresa-Berga	1
Tarragona	1
Santa Coloma	1
Cervera	1
Sort-Sua	1
Total	8

Liberals:

Sabadell-Terrassa	1
Arenys-Mataró	1
Vich-Granollers	1
Tarragona	1
Balaguer	2
Cervera-Solsona	2
Ser-Sort	3
Figueras	1
Gandesa	1
Total	13

Tradicionalistes:

Arenys-Mataró	1
Manresa-Berga	1
Vich-Granollers	1
Valls-Montblanc	1
Figueras	1
Total	5

Reformistes:

Reus	1
Santa Coloma	1
Total	2

Agricola:

Tarragona	1
-----------	---

D'aquest resultat se'n deriva que han triomfat 28 diputats defensors de les aspiracions de Catalunya i tots, absolutament tots els elegits, partidaris de la Mancomunitat Catalana.

ENOFOSFORINA

Reconstituent lo més efícaç y ràpid pera les convalescències y agotament. Retorna l'apetit, lo benestar y l'alegria.

Es tónic cerebral perque remineralisa la **MATERIA GRIS** donantli vitalitat y energia.

Se ven a tot arreu y a casa de l'autor

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

IBARRA Y C. a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey rapit eventual pera Galicia y Nord d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, emplant solsament 14 dies en lo viatge. — S'expedeix conaixement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab trasport al vapor "Luarca núm. 3," y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Jennia" y "Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

Mars	13	Vapor Cabo San Antonio	Mars	14	Vapor Cabo Corona
"	20	" Toriñana	"	21	" Peñas
"	27	" Corona	"	28	" San Sebastián
Abril	3	" Peñas	Abril	4	" Quejo
"	10	" S. Sebastián	"	11	" Higer

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PÉRS. - Real, núm. 32. - Teléfon núm. 45

DESCUBRIMIENTO SENSACIONAL

Curación radical de todas las enfermedades de la piel, de las uñas de las piernas y del artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc., por medio del

Tratamiento de **L. RICHELET**

Antes de la curación

Después de 15 días del tratamiento

Hemos señalado ya a los lectores de nuestro periódico, el Descubrimiento sensacional del Sr. RICHELET (farmacéutico-químico) en Sedan (Francia), en lo concerniente a las enfermedades de la piel y de la sangre. A continuación indicamos las afecciones que más particularmente son curadas por este prodigioso tratamiento:

Eczemas, herpes, impétigos, acnes, sarpullidos, prurigos, rojezas, sarpullidos farináceos, psoriasis, sycosis de la barba, comedones, enfermedades del cuero cabelludo, afecciones de la nariz y oídos, llagas y eczemas varicosas de las piernas, enfermedades sifilíticas.

La curación es igualmente segura en los trastornos de la circulación en el hombre y en la mujer, y en el artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc.

JAMÁS HA HABIDO UN DESACUERTO.

Este maravilloso tratamiento, ejerce su acción tanto en el punto donde se localiza el mal como en la sangre, que la deja completamente purificada y regenerada.

El tratamiento de L. Richelet se encuentra en todas las buenas farmacias y droguerías de España, Canarias y Baleares.

Pídase hoy mismo un folleto ilustrado en lengua española al autor Sr. RICHELET al depositario general en España D. FRANCISCO LOYARTE, droguería, calle de San Ignacio de Loyola, 9, San Sebastián.

L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia)

DEPOSITO GENERAL Y VENTA.—Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de San Ignacio de Loyola, 9, San Sebastián. — Venta en Reus.—A. PUNYED LLOBERAS, calle Llobera, 47.—ANTONIO SERRA Arrabal de Santa Ana, 80.

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14. **REUS.** L'unió fa la força

Fi de l'Associació.—L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un dot per als fills, una herència per a la família i en particular un capital, per als matrimonis que pensin en el dia de demà en que la soletat d'un dels dos pot causar-los la miseria.

Els sollicitants deuen tindre en compte, que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingrés una módica quantitat per a gastos d'administració, podran assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

TOTS PER A UN. UN PER A TOTS. Pólices pagades fins a la fetxa 11, cobrant els seus hereders pessetes 3.922'50. — Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 pessetes.

(Anunci aprovat per la Comissió General de Segurs)

En correspondència al Director General don A. Blot Baldrich

Associació Mutua de Segurs sobre la Vida, legalment constituída amb arreglo a la llei de 14 de maig de 1908, per lo tant intervinguda i fiscalitzada per l'Estat.